

NEMZETI NÉPEGÉSZSÉGÜGYI ÉS GYÓGYSZERÉSZETI KÖZPONT
Közegészségügyi Laboratórium és Módszertani Főosztály
Közegészségügyi Főosztály

Tájékoztató természetes ásványvizek, gyógyvizek, gyógyhatású vizek, gyógyiszapok
minősítéséről, engedélyezéséről,
természetes ásványvízzel, gyógyvízzel, gyógyhatású vízzel töltött medencék
határértékeiről

Tartalom

Tartalom	1
1) Bevezetés	2
2) Természetes gyógytényezők engedélyezése	6
3) NNGYK szakhatósági állásfoglalásához szükséges dokumentumok és értékelésük	7
3.1 Ásványvízre, gyógyvízre és gyógyhatású vízre vonatkozó vízvizsgálati eredmények értékelése ..	7
3.2 Gyógyiszap vizsgálati eredmények értékelése	9
3.3 Természetes ásványvizek, gyógyvizek, gyógyhatású vizek egészségkockázat értékelése	11
3.3.1 <i>Külsőleg (fürdővízkénti) felhasználás</i>	11
3.3.2 <i>Belsőleg (palackozási, ivókúra célú) felhasználás</i>	13
3.4 Gyógyvizek, gyógyhatású vizek azonosság értékelése	14
4) Természetes ásványvízzel, gyógyvízzel, gyógyhatású vízzel töltött medencék egyedi szűrt- vagy medencevíz határértékei	16
5) Természetes ásványvizek, gyógyvizek, gyógyhatású vizek laboratóriumi vizsgálata az NNGYK Környezetegészségügyi Vizsgáló Laboratóriumában	18

1) Bevezetés

Az Európai Közösségben természetes ásványvizek kinyeréséről és forgalmazásáról az EK 2009/54/EK irányelv rendelkezik. Magyarországon a természetes ásványvizek, gyógyvizek, gyógyiszapok kitermelését, felhasználását és a megnevezés engedélyezését a *természetes gyógytényezőkről* szóló 509/2023. (XI.20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 509/2023. Korm. rendelet), a palackozott vizek előállítását és forgalmazását a *természetes ásványvíz, a forrásvíz, az ivóvíz, az ásványi anyaggal dúsított ivóvíz és az ízesített víz palackozásának és forgalomba hozatalának szabályairól* szóló a 65/2004. (IV. 27.) FVM-ESzCsM-GKM rendelet, a medencés fürdővizek minőségi követelményeit a *közhasználatú fürdők létesítéséről és üzemeltetéséről* szóló 510/2023. (XI.20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 510/2023. Korm. rendelet), az ivóvíz minőségi követelményeit és ellenőrzésének rendjét az 5/2023. (I.12.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 5/2023. Korm. rendelet) rögzíti.

Az 509/2023. Korm. rendelet alapján Magyarországon kitermelt természetes ásványvizet természetes ásványvíz minőségre, valamint gyógyvizet, gyógyhatású vizet, gyógyiszapot és gyógygázt (és egyéb természetes gyógytényezőt) természetes gyógyhatásra utaló elnevezéssel ellátni csak a népegészségügyi feladatkörében eljáró **Budapest Főváros Kormányhivatala** (a továbbiakban: BFKH) **engedélyével** lehet. A természetes gyógytényező elnevezés használatára vonatkozó engedély tanúsítja a gyógytényező eredeti, természeti minőségének meghatározott célú felhasználásra való megfeleléseit az előfordulási helyen, az elnevezési engedélyben előírt feltételek mellett.

Az *általános közigazgatási rendtartásról* szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. § (1) bekezdése és az *egyres közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről* szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 531/2017. Korm. rendelet) alapján az engedélyezési eljárásban a **Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (NNGYK) szakhatósági állásfoglalásban** vizsgálja a gyógytényező felhasználhatósági formájának (külsőleg vagy belsőleg történő felhasználás), felhasználási feltételeinek, a korlátozással felhasználható vizek fogyasztási/felhasználási előírásainak, valamint az esetleges víz- és iszapkezelési technológiai eljárásoknak a közegészségügyi szempontjait¹. Továbbá két gyógyvízkút azonosság alapján történő minősítési eljárásában az NNGYK szakhatósági állásfoglalást ad. Az eljárásban vizsgálja, hogy amennyiben a minősítendő kút vagy forrás egy, már korábban gyógyvíz minősítést

---

¹ 531/2017.Korm. rendelet 1. melléklet 13. táblázat Népegészségügyi ügyek 20. pont

kapott kút vagy forrás védőterületén, védőidomán belül van és azonos vízáadó rétegből kapja a vizet, akkor a két víz kémiai összetétele a természetes ingadozás határain (maximum 20% változás) belül megegyezik-e².

Elismert ásványvizet, gyógyvizet, gyógyhatású vizet és gyógygázt az előfordulási helyen lehet felhasználni. Külső felhasználású ásványvizek, gyógyvizek és gyógyhatású vizek esetében az előfordulási helyen történő felhasználás kötelezettsége alól – a közegészségügyi előírások betartása mellett, csővezetéken keresztül történő felhasználással – a BFKH felmentést adhat, amennyiben igazolható, hogy a víz a szállítás során nem szennyeződik, valamint nem változik az összetétele a természetes ingadozás mértékét meghaladóan.

Elismert gyógyvizet és gyógygázt az előfordulási helyen lehet palackozni és forgalomba hozni. Belső felhasználású gyógyvizek esetében a helyben történő palackozás kötelezettsége alól – a közegészségügyi előírások betartása mellett – a BFKH felmentést adhat, amennyiben igazolható, hogy a víz a szállítás során nem szennyeződik, valamint nem változik az összetétele a természetes ingadozás mértékét meghaladóan.

Elismert természetes ásványvíz, gyógyvíz elnevezés használata akkor engedélyezhető, ha a víznyerőhelyen kifolyó víz eredete és minősége megfelel az 509/2023. Korm. rendelet 2. mellékletben foglaltaknak.

Természetes ásványvíz jellemzői:

- természetesen vagy védelmi intézkedésekkel védett, felszín alatti vízáadó rétegből származik,
- eredeténél fogva tiszta, antropogén szennyeződéstől mentes,
- az adott felhasználási formában mikrobiológiai, fiziko-kémiai és radioaktív tulajdonságait tekintve az emberi egészségre káros anyagot nem tartalmaz elfogadhatatlan mértékű kockázatot jelentő mennyiségben
- és az összetétele, oldott szilárd ásványianyag-tartalma a víznyerő helyen – a természetes ingadozás határain belül maximum 20% változásig – közel állandó.

Nem tekinthető ásványvíznek (még ha a minősítési feltételeknek meg is felelne):

- a közösségi ivóvízellátó hálózatról nyert víz,
- az eltérő kémiai jellegű és összetételű vizek elegyítésével nyert víz, vagy
- az a víz, melynek összetétele emberi beavatkozás során alakult ki.

---

² 531/2017. Korm. rendelet 1. melléklet 13. táblázat Népegészségügyi ügyek 21. pont

Természetes ásványvizek oldott összes ásványianyag-tartalmának el kell érnie az 1000 mg/l-t. Amennyiben az oldott összes szilárd ásványianyag-tartalma 500–1000 mg/l közötti, akkor legalább egy, az 1. táblázatban szereplő biológiailag aktív komponenszt kell tartalmaznia a minősítés feltételét jelentő mennyiségben.

1. táblázat

	Biológiailag aktív összetevő	Minősítés feltételét jelentő koncentráció
Külsőleg (fürdés) történő felhasználás	Lítium-ion	legalább 5 mg/l
	Szulfid-ion vagy titrálható kén	legalább 1 mg/l
	Bromid-ion	legalább 5 mg/l
	Jodid-ion	legalább 1 mg/l
	Metakovasav	legalább 50 mg/l
	Radon-aktivitás	legalább 37 Bq/l
	Szabad széndioxid	legalább 1000 mg/l
Belsőleg történő (palackozás, ivókúra) felhasználás	Nátrium-ion	legfeljebb 200 mg/l
	Magnézium-ion	legalább 20 mg/l
	Kalcium-ion	legalább 60 mg/l
	Fluorid-ion	legalább 0,8 mg/l
	Szabad széndioxid	legalább 1000 mg/l

A **gyógyvíz** olyan természetes ásványvíz, amelynek bizonyított gyógyhatása van.

Külsőleg történő, azaz fürdővízkénti felhasználásban gyógyvíz az a víz,

- amely megfelel a külsőleg történő felhasználású ásványvíz követelményeinek,
- amelynek a természetes ásványi anyagok és kőzetek vízzel történő kilúgozása során keletkező, oldott ásványianyag-tartalma, kémiai jellege természetes ingadozáson belül, maximum 20% eltérés mellett, állandó
- amely egészségkárosító anyagot nem tartalmaz az adott felhasználási formában elfogadhatatlan mértékű kockázatot jelentő mennyiségben,
- amelynek ilyen felhasználásban bizonyított gyógyhatása van.

Belsőleg történő, azaz ivási, palackozási, inhalálási célú felhasználásban gyógyvíz az a víz,

- amely megfelel a belsőleg történő felhasználású ásványvíz követelményeinek,
- amely fogyasztási előírások betartása mellett iható vagy inhalálásra alkalmas,
- melynek ilyen felhasználásban bizonyított gyógyhatása van, és
- amely egészségkárosító anyagot nem tartalmaz az adott felhasználási formában elfogadhatatlan mértékű kockázatot jelentő mennyiségben.

A **gyógyhatású víz** elismert természetes ásványvízből vagy természetes ásványvizekből, hőmérséklet-beállítás céljából legfeljebb 30% egyéb közműves hálózati vagy egyéb kútvízzel való keverés vagy az MSZ 15234 szerinti vagy egyéb engedélyezett vízkezelés során előállított víz, amely a felhasználás helyén is megfelel a külsőleg történő felhasználású

ásványvíz minőségi követelményeinek, és bizonyított gyógyhatása van. Gyógyhatású víz felhasználása közhasználatú fürdőben csak külsőleg, fürdési céllal lehetséges. A gyógyhatású víz előállításának módját, a felhasznált természetes ásványvíz kutak megnevezését és vízminőségét, valamint a vízkezelés módját a közhasználatú fürdő a közegészségügyi-technológiai szabályzatában (a továbbiakban: KTSZ) kell rögzíteni.

Természetes iszap (láp föld, tőzeg stb.) az a vízi környezetben természetes úton keletkezett ásványi és növényi eredetű anyag, amely előfordulási formájában vagy örölt állapotban jellemzően iszapszerű és jelentős vízmegkötő képességgel rendelkezik. Természetes **gyógyiszap** az a természetes iszap vagy természetes ásványi anyagok felhasználásával készült iszap, amelynek összetétele ismert és állandó, az emberi egészségre ártalmas anyagot nem tartalmaz az adott felhasználási formában elfogadhatatlan mértékű kockázatot jelentő mennyiségben, kitermelésének, előállításának körülményei a közegészségügyi előírásoknak megfelelnek, és eredeti, valamint állandó receptúra szerint előállított összetételének minden megváltoztatása nélkül az adott felhasználási formában tudományosan elismert gyógyhatással rendelkezik.

Az 510/2023. Korm. rendelet tartalmazza a fürdési célú létesítmények, medencék vízminőségére vonatkozó határértékeket. A medencevizek, valamint szűrő-forgató technológia esetén a szűrt vizek kémiai paramétereire vonatkozó követelményeket a 6. melléklet 4. táblázat tartalmazza. A medence tápvizek minőségére vonatkozó adatokat a közhasználatú fürdő üzemeltetőjének a KTSZ-ben kell rögzítenie.

A KTSZ-t az illetékes népegészségügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatal hagyja jóvá. A KTSZ jóváhagyása során azon paraméterekre vonatkozóan, melyekre vonatkozó **medencevíz határérték** a gyógyvizek és gyógyhatású vizek egyedi összetétele miatt nem biztosíthatók, a járási hivatal az NNGYK szakhatósági állásfoglalása alapján az előírásoktól eltérő, egyedi határértékeket határozhat meg (531/2017. Korm. rendelet 1. melléklet 13. táblázat Népegészségügyi ügyek 26. pontja alapján).

A gyógyvízzel, gyógyhatású vízzel töltött medencék létesítésére, üzemeltetésére vonatkozóan az 510/2023. Korm. rendelet előírásainak értelmezését segítő módszertani útmutató az NNGYK honlapján elérhető.

2) Természetes gyógytényezők engedélyezése

A természetes gyógytényező (ásványvíz, gyógyvíz, gyógyhatású víz, gyógyiszap, gyógygáz, egyéb természetes gyógytényező) megnevezés használatára vonatkozó engedélyt a BFKH adja ki. Az engedélyezéshez szükséges dokumentumokról, az engedélyezési eljárás menetéről, az eljárás díjáról bővebb felvilágosítás az engedélyező hatóságtól, a BFKH-tól kérhető.

A közhiteles országos nyilvántartás a természetes gyógytényezőkről, fürdő- és klímagyógyintézetekről, gyógyhelyekről a BFKH honlapján, az alábbi helyen érhető el:

<https://kormanyhivatalok.hu/kormanyhivatalok/budapest/megyenepegeszsegugy>

Az Ákr. 57. § alapján **lehetőség van arra, hogy a kérelmező az eljárás megindítása előtt kérelmezze az NNGYK-tól előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadását.** A kormányhivatalhoz benyújtandó kérelemhez egy évnél nem régebbi előzetes szakhatósági állásfoglalás csatolható be, és a kormányhivatal a kérelemmel együtt benyújtott előzetes szakhatósági állásfoglalást szakhatósági állásfoglalásként használja fel.

Amennyiben nem kerül sor előzetes szakhatósági állásfoglalás kiadására, akkor a szakhatósági értékeléshez szükséges dokumentumokat a természetes gyógytényező megnevezés használatának engedélyezésére irányuló kérelemmel együtt a BFKH-nak kell megküldeni, és azokat a BFKH továbbítja az NNGYK felé.

Emiatt felhívjuk a figyelmet, hogy a 3.1) és 3.2) pontban felsorolt a szakhatósági állásfoglalás elkészítéséhez szükséges dokumentumokat teljeskörűen, a részletezett feltételeknek teljes mértékben megfelelően szükséges benyújtani a BFKH-nak, ugyanis az engedélyezési eljárásban azok hiánypótlására (különösen az időigényes laboratóriumi vizsgálati eredmények pótlására) az engedélyezési eljárás hossza és feltételei miatt csak korlátozottan, akár az eljárás szüneteltetésével lesz csak lehetőség. Amennyiben a megadott határidőre a hiánypótlási felhívásban foglaltakat a kérelmező nem teljesíti, az eljárás megszüntetésre kerül.

Fentiekre tekintettel javasolt az előzetes szakhatósági állásfoglalás beszerzése az NNGYK-tól, majd annak birtokában a természetes gyógytényező megnevezés használatára irányuló kérelem benyújtása a BFKH-hoz.

Az NNGYK szakhatósági állásfoglalásban nem vizsgálja a gyógytényező gyógyhatását, a gyógyhatásra vonatkozóan semmilyen állítást nem tesz. A gyógyhatást igazoló orvosi megfigyelések értékelését – amely tartalmazza a javallatokat, ellenjavallatokat és az alkalmazási előírásokat is – a gyógyhatás értékelésével foglalkozó orvosi szakmai kollégium

bírálja el szakhatósági állásfoglalásában. A természetes gyógytényező gyógyhatása akkor tekinthető bizonyítottnak, ha feltételezett hatását tudományosan elismert módszerek szerint lefolytatott orvosi megfigyelések megfelelően dokumentált és kiértékelt eredményei igazolják.

3) NNGYK szakhatósági állásfoglalásához szükséges dokumentumok és értékelésük

3.1 Ásványvízre, gyógyvízre és gyógyhatású vízre vonatkozó vízvizsgálati eredmények értékelése

A természetes ásványvízre, gyógyvízre, gyógyhatású vízre vonatkozó NNGYK szakhatósági állásfoglalás kiadásához az 509/2023. Korm. rendelet 7. melléklete szerinti vizsgálati eredmények szükségesek.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a vizsgálandó komponensek köre kis mértékben változott, amire a vizsgáló laboratóriumok figyelmét javasolt felhívni.

A benyújtott dokumentumoknak tartalmazniuk kell a kút pontos adatait (neve, kataszteri száma) és a talpmélységét, a mintavételi hely pontos adatait (kút, gáztalanított víz, kezelt víz), gyógyhatású víz esetén a mintavétel helyét (medencevíz). A szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelemnek pontosan kell tartalmaznia a természetes ásványvíz, gyógyvíz tervezett felhasználási formáját, azaz külsőleg (fürdővízkénti) vagy belsőleg (ivókúra vagy palackozás) történő felhasználás. Gyógyhatású víz felhasználása csak külsőleg (fürdővízként) engedélyezhető.

Dokumentum elfogadhatósági kritériuma	Javaolatok, értékelési szempontok
<ul style="list-style-type: none"> - a vízvizsgálati jegyzőkönyvek az 509/2023. Korm. rendelet 7. melléklete szerint egy évnél nem régebbi teljes körű vizsgálatokról, minden paraméter vizsgálatát kell tartalmazni. - természetes ásványvíz, gyógyvíz mintavételt és vizsgálatokat felszín alatti víz mintavételére és vizsgálatára akkreditált laboratóriumnak kell	<ul style="list-style-type: none"> - egyes vizsgálatok (különösen szerves mikroszennyezők, trícium) vizsgálati ideje akár 1 hónap is lehet, melyet az engedélyezési eljárás kérelmezése során figyelembe kell venni. - a trícium vizsgálat alsó méréshatára nem lehet nagyobb 0,06 Bq/l-nél; a kút védettségének igazolása a természetes ásványvízzé, gyógyvízzé minősítés feltétele; a kút védettségét a kút védőidomának és védőterületének kijelöléséről szóló

Dokumentum elfogadhatósági kritériuma	Javaslatok, értékelési szempontok
<p>végeznie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - gyógyhatású víz mintavételt és vizsgálatokat fürdővíz mintavételére és vizsgálatára akkreditált laboratóriumnak kell végeznie. - a vizsgálati jegyzőkönyvekben egyértelműen kell feltüntetni a kutat, illetve a mintavételi helyet (kútvíz, gáztalanított víz, kezelt víz, medencevíz stb.). - a beküldött vizsgálati jegyzőkönyvek valóságtartalmáért a mintavevő szervezet, a vizsgáló laboratórium és a beküldő felel, abban lévő hibáktól az értékelés során nem lehet eltekinteni. 	<p>határozattal, vagy 0,06 Bq/l alatti trícium vizsgálati eredménnyel kell igazolni³; gyógyhatású víz esetén a 0,06 Bq/l feletti tríciumtartalom is elfogadható.</p> <ul style="list-style-type: none"> - a víz nem tartalmazhat antropogén szennyezés eredetű paramétereket, így különösen növényvédőszer maradványokat. - a víznek mikrobiológiai szempontból megfelelő minőségűnek kell lennie, nem tartalmazhat fekális indikátor baktériumokat (<i>E.coli</i>, <i>Enterococcus</i>), biofilm illetve általános mikrobiális szennyezettség jelző indikátor baktériumokat (<i>Pseudomonas aeruginosa</i>, Coliform baktériumok). A Telepszám 22°C-on nem haladhatja meg a 20 TKE/ml, a Telepszám 37°C-on az 5 TKE/ml értéket⁴. Nem megfelelő, vagy tűrhető mikrobiológiai minőség esetén a kutat soron kívül fertőtleníteni kell és a vizsgálatokat meg kell ismételni. Az ismételt vizsgálatoknak a teljes mikrobiológiai vizsgálat paraméterköre mellett a kútvíz azonosító vizsgálatára (hőmérséklet, pH, fajlagos elektromos vezetőképesség, lúgosság, összes keménység), valamint az alkalmazott fertőtlenítőszer maradványára is ki kell terjedniük. Szükséges megadni az elvégzett fertőtlenítési beavatkozások leírását is. - amennyiben a víz nem ivóvíz minőségű, a felhasználásból származó egészségkockázatot az NNGYK a szakhatósági állásfoglalás keretében számszerűsítetten értékeli a 3.3 fejezetben leírt módszertan alapján; az értékelés eredményeként a víz felhasználási feltételeire vonatkozó korlátozások kerülnek megállapításra. - a biológiailag aktív komponensek vizsgálati eredményei a természetes ingadozás (legfeljebb 20%) mértékénél jobban nem térhetnek el az NNGYK ásvány- és gyógyvíz adatbázisában szereplő utolsó vizsgálati eredménytől
<ul style="list-style-type: none"> - a mintavétel és az engedélyezés kérelmezése között legfeljebb egy év telhet el. 	<ul style="list-style-type: none"> - a mintavétel lehetséges időpontját jellemzően egyeztetni kell a laboratóriummal, a megfelelő mintavételi időpont kijelölése is időigényes lehet, amit érdemes figyelembe venni.
<ul style="list-style-type: none"> - gyógyvíz, természetes ásványvíz esetén a vízkezelés leírása, adagolt vegyszerek megadása szükséges; amennyiben a kútvizet a medencébe töltést megelőzően gáztalanítják, vagy egyéb módon 	<ul style="list-style-type: none"> - a vízkezelés a kútvíz biológiailag aktív komponenseit nem változtathatja meg a természetes ingadozás mértékénél (legfeljebb 20%) jobban (kivéve gáztalanítás esetén a szulfid és a szabad szén-dioxid tartalom).

³ 16/2016. (V. 12.) BM rendelet 2.§ (9)

⁴ 65/2004. (IV. 27.) FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet 5. § (3)

Dokumentum elfogadhatósági kritériuma	Javaslatok, értékelési szempontok
kezelik (akár fertőtlenítik), úgy a vizsgálati eredményeknek a gáztalanított/kezelt vízre kell vonatkoznia	
- gyógyhatású víz minősítése esetén a gyógyhatású víz előállításának módját, a keverendő vizek vizsgálati eredményeit is szükséges benyújtani.	- gyógyhatású víz természetes ásványvíz minőségű vizekből, valamint max. 30% egyéb (hideg) vízből (közműves ivóvíz, vagy egyéb kútvíz) állhat. - a gyógyhatású víz esetén az időjárási viszonyoktól függően a hideg víz arányára egy tartomány is megadható, azonban ebben az esetben: <ul style="list-style-type: none"> • a minősítést megalapozó kémiai és mikrobiológiai vizsgálatokat a legnagyobb gyógyvíz mennyiség bekeverése mellett, míg • a medencében végzett gyógyhatás vizsgálatokat a legalacsonyabb gyógyvíz mennyiség mellett szükséges elvégezni.
- természetes ásványvíz, gyógyvíz felülvizsgálat esetén az utolsó minősítéshez tartozó, illetve az azóta végzett kútvíz vizsgálati eredmények is szükségesek	- a szakhatósági állásfoglalás értékelése során a vízre vonatkozó, az NNGYK ásvány – és gyógyvíz adatbázisában szereplő vizsgálati eredmények is értékelésre kerülnek. - a gyógyvizek esetében a víz jelenlegi összetétele a biológiailag aktív komponensek tekintetében nem térhet el 20%-nál (természetes ingadozás) jobban a korábbi eredményektől.

3.2 Gyógyiszap vizsgálati eredmények értékelése

A gyógyiszapra vonatkozó NNGYK szakhatósági állásfoglalásnak kiadásához az 509/2023. Korm. rendelet 7. melléklete szerinti vizsgálati eredmények benyújtása szükséges. Továbbá a benyújtott dokumentumoknak tartalmazniuk kell az iszap pontos azonosítását (neve, kitermelés helye). A szakhatósági állásfoglalás kiadására irányuló kérelemnek pontosan tartalmaznia kell a gyógyiszap tervezett felhasználási formáját.

Dokumentum elfogadhatósági kritériuma	Javaslatok, értékelési szempontok
- a vizsgálati jegyzőkönyvek az 509/2023. Korm. rendelet 7. melléklete szerinti egy évnél nem régebbi teljes körű vizsgálatokról, minden paraméter vizsgálatát kell tartalmaznia.	- az iszapnak mikrobiológiai szempontból meg kell felelnie a talajjavító anyagokra vonatkozó talajhigiénés mikrobiológiai előírásoknak ⁵ - toxikus elemekre és szerves szennyezőkre vonatkozó vizsgálati

⁵ 36/2006 (V.18.) FVM rendelet 2. melléklet 6. fejezet

Dokumentum elfogadhatósági kritériuma	Javaslatok, értékelési szempontok
<ul style="list-style-type: none"> - gyógyiszap vizsgálatokat és a mintavételt szennyvíz-iszap, talaj, vagy terménővelő anyag mintavételére és vizsgálatára akkreditált laboratóriumnak kell végeznie. - a vizsgálati jegyzőkönyvekben egyértelműen fel kell tüntetni a mintavételi helyet és az iszap típusát (kitermelt iszap, kevert iszap stb.) - a beküldött vizsgálati jegyzőkönyvek valóság tartalmáért a mintavevő szervezet, a vizsgáló laboratórium és a beküldő felel, abban lévő hibáktól az értékelés során nem lehet eltekinteni. - iszap vizsgálatokat három párhuzamos mintavétellel kell végezni. 	<ul style="list-style-type: none"> - eredmények átlagának meg kell felelnie a talajjavító anyagokra előírt határértékeknek³ - víz nem tartalmazhat antropogén szennyezés eredetű paramétereket, így különösen növényvédőszer maradókat. - egyes vizsgálatok (különösen szerves mikroszennyezők) vizsgálati ideje akár 1 hónap is lehet, melyet az engedélyezési eljárás során figyelembe kell venni.
<ul style="list-style-type: none"> - a mintavétel és az engedélyezés kérelmezése között legfeljebb egy év telhet el. 	<ul style="list-style-type: none"> - a mintavétel lehetséges időpontját jellemzően egyeztetni kell a laboratóriummal, a megfelelő mintavételi időpont kijelölése is időigényes lehet, amit érdemes figyelembe venni.
<ul style="list-style-type: none"> - gyógyiszap esetén az előállítás leírása, kitermelés módja, gyártásra/kitermelésre vonatkozó minőségbiztosítás igazolása is szükséges. 	<ul style="list-style-type: none"> - az előállítással kapcsolatban igazolni szükséges a termelt iszap vagy készített iszap állandó minőségét.
<ul style="list-style-type: none"> - gyógyiszap felülvizsgálat esetén az utolsó minősítéshez tartozó, illetve az azóta végzett iszap vizsgálati eredmények is szükségesek benyújtani. 	<ul style="list-style-type: none"> - a szakhatósági állásfoglalás értékelése során a gyógyiszapra vonatkozó, az NNGYK ásvány- és gyógyvíz adatbázisában szereplő vizsgálati eredmények is értékelésre kerülnek.

3.3 Természetes ásványvizek, gyógyvizek, gyógyhatású vizek egészségkockázat értékelése

A gyógyvizek, gyógyhatású vizek felhasználása az adott felhasználási formában (külsőleg, belsőleg) nem jelenthet elfogadhatatlan kockázatot a felhasználó (fürdőző, fogyasztó) számára.

3.3.1 Külsőleg (fürdővízkénti) felhasználás

Az 510/2023. Korm. rendelet alapján a fürdési célú létesítmények (medencék) töltésére és vízpótlására csak olyan víz használható, amely nem tartalmaz kórokozókat vagy fizikai, kémiai, biológiai, radiológiai anyagokat az emberi egészségre káros koncentrációban.

A fürdési célú létesítmények töltésére és vízpótlására használható:

- közműves ivóvíz vagy
- egyedi kút vize vagy
- az 509/2023. Korm. rendelet alapján elismert, fürdőzésre engedélyezett természetes ásványvíz, gyógyvíz vagy gyógyhatású víz.

Amennyiben a természetes ásványvíz, gyógyvíz minősége eredeti formájában vagy vízkezelést követően, valamint a gyógyhatású víz minősége az előállítását követően megfelel az ivóvíz minőségére vonatkozó 5/2023. Korm. rendelet előírásainak a víz korlátozás nélkül felhasználható fürdővízként.

Amennyiben a természetes ásványvíz, gyógyvíz vagy gyógyhatású víz nem felel meg az ivóvíz minőségi követelményeinek, vagy egyéb potenciálisan egészségkárosító anyagot tartalmaz az NNGYK elvégzi a fürdőzésből származó egészségkockázat számszerű, mennyiségi elemzését.

Az egészségkockázat értékelés a Környezetvédelmi Minisztérium által készítettett "A mennyiségi kockázatfelmérés módszertana" útmutatójának, valamint az Európai Közösség ajánlásának és az Egyesült Államok Környezetvédelmi Hivatala (US EPA) expozíció becslés módszertani kézikönyvének figyelembevételével készül. Az expozícióbecslés a Magyarországon szokásos és támogatási körbe tartozó fürdőgyógyászati ellátás igénybevételi kúraidőtartamain és egyéb számadatain alapul. A modell-vizsgálatok a RiscWorkbench szoftver (RISC5 v. 1.06, Waterloo Hydrogeologic Inc., 2012) használatával készülnek.

Az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokról szóló 5/2004. (XI.19.) EüM rendelet évi 15 alkalomban, illetve

maximum 2 x 15 alkalomban (30 alkalomban) határozza meg az igénybe vehető fürdőgyógyászati gyógyvizes kúrák hosszát.

Fentiekre tekintettel évenkénti 15, illetve 30 alkalom van a modellben megjelenítve a fürdözések tekintetében; napi 2 x 30 perc (összesen napi 60 perc) fürdőzési idővel, valamint 6 x 5 perc (összesen napi 30 perc) inhalációs expozíció modellezésével. A modellben figyelembe vett expozíciós körülményeket és a hatásviselők paramétereit a 2. táblázat tartalmazza.

2. táblázat

AZ EXPOZÍCIÓ KÖRÜLMÉNYEI ÉS A HATÁSVISELŐ PARAMÉTEREI		
	<i>felnőtt lakos, 15 fürdőzési alkalom/év¹</i>	<i>felnőtt lakos, 30 fürdőzési alkalom/év²</i>
Testtömeg (kg)	80*	80*
Átlagidő karcinogénekre (év)	70	70
Expozíció időtartama (év)	10	10
Fürdőzés gyakorisága (alkalom/év)	15	30
Vízzel érintkező bőrfelület (cm ²)	23000	23000
Fürdőzés időtartama (perc/alkalom)	60	60
Inhalációs ráta fürdőzés közben (m ³ /óra)	0,625	0,625

Magyarázat:

*15 fürdőzési alkalom/év¹ : az 5/2004. (XI.19.) EüM rendelet 5. és 8. §-a szerint gyógyvizes gyógymedencében egy kúra 15 alkalomból áll
30 fürdőzési alkalom/év² : az 5/2004. (XI.19.) EüM rendelet 5. és 8. §-a szerint gyógyvizes gyógymedencében egy kúra 2x15 alkalomból áll
80* : a modellvizsgálatban megjelenített fürdőző (hatásviselő) testtömege (80 kg) a KSH 2016-2017. évi jelentésén alapul*

A mennyiségi kockázatértékelés során meghatározásra kerül a fürdőzésből származó rövidtávú egészségkockázatot jellemző egészségkockázati mutató, valamint a hosszútávú egészséghatásként jelentkező daganatkockázati növekmény mértéke. A számított eredményeket a társadalmilag elfogadható egészségkockázati szint (egészségkockázati mutató értéke: 1,0) értékéhez, valamint a társadalmilag elfogadható karcinogén kockázati szinthez (értéke: $1,0 \times 10^{-6}$) hasonlítjuk az értékelésnél.

Azon vizek, melyek esetén a fürdőzésből származó egészségkockázat 15 fürdőzési alkalommal, napi 2 x 30 perc fürdőzési idővel, valamint 6 x 5 perc inhalációs expozíció modellezésével becsülve elfogadhatatlan mértékűnek adódik, nem minősíthetők természetes ásványvízzé, gyógyvízzé vagy gyógyhatású vízzé. Az adott formában fürdési célú létesítmény (pl: medence) töltésére tápvízként nem engedélyezhetők.

3.3.2 Belsőleg (palackozási, ivókúra célú) felhasználás

Amennyiben a gyógyvíz nem felel meg az ivóvíz minőségi követelményeinek, vagy egyéb potenciálisan egészségkárosító anyagot tartalmaz az NNGYK elvégzi az ivókúra, illetve a palackozási célú felhasználás alkalmazásából származó egészségkockázat számszerű, mennyiségi elemzését.

Az egészségkockázat értékelés a Környezetvédelmi Minisztérium által készítettett "A mennyiségi kockázatfelmérés módszertana" útmutatójának, valamint az Európai Közösség ajánlásának és az Egyesült Államok Környezetvédelmi Hivatala (US EPA) expozíció becslés módszertani kézikönyvének figyelembevételével készül. Az expozícióbecslés a Magyarországon szokásos és támogatási körbe tartozó fürdőgyógyászati ellátás igénybevételi kúraidőtartamain és egyéb számadatain alapul. A modell-vizsgálatok a RiscWorkbench szoftver (RISC5 v. 1.06, Waterloo Hydrogeologic Inc., 2012) használatával készülnek. Az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokról szóló 5/2004. (XI.19.) EüM rendelet évi 15 alkalomban, illetve maximum 2 x 15 alkalomban (30 alkalomban) határozza meg az igénybe vehető fürdőgyógyászati gyógyvízes kúrák hosszát.

Fentiekre tekintettel ivókúra célú felhasználásnál évenkénti 15, illetve 30 alkalom van a modellben megjelenítve. A fogyasztott vízmennyiség az ivókúra során jellemzően naponta 5 x 1 dl = 0,5 liter, illetve napi 5 x 2 dl = 1,0 liter, de ez a gyógyvíz fogyasztására vonatkozó, a kérelmező által megadott javallatok alapján változhat.

Palackozási célú felhasználásnál a kérelmező által a gyógyvízre meghatározott javallatok alapján kerül meghatározásra a modellben figyelembe vett fogyasztott vízmennyiség, illetve a fogyasztási napok száma.

A modellben figyelembe vett expozíciós körülményeket és a hatásviselő paramétereit a 3. táblázat tartalmazza.

3. táblázat

AZ EXPOZÍCIÓ KÖRÜLMÉNYEI ÉS A HATÁSVISELŐ PARAMÉTEREI		
	<i>felnőtt lakos, 15 fürdőzési alkalom/év¹</i>	<i>felnőtt lakos, 30 fürdőzési alkalom/év²</i>
Testtömeg (kg)	80*	80*
Átlagidő karcinogénekre (év)	70	70
Expozíció időtartama (év)	10	10
Fürdőzés gyakorisága (alkalom/év)**	15	30
Vízfogyasztás (l/alkalom)***	0,5 és 1,0	0,5 és 1,0

Magyarázat:

¹: 15 fürdőzési alkalom/év¹: az 5/2004. (XI.19.) EüM rendelet 5. és 8. §-a szerint gyógyvízes gyógymedencében egy kúra 15 alkalomból áll

²: 30 fürdőzési alkalom/év²: az 5/2004. (XI.19.) EüM rendelet 5. és 8. §-a szerint gyógyvízes gyógymedencében egy kúra 2x15 alkalomból áll

80*: a modellvizsgálatban megjelenített fürdőző (hatásviselő) testtömege (80 kg) a KSH 2016-2017. évi jelentésén alapul

**: Gyógyfürdőben ivókúra alkalmazása esetén. Palackozási cél esetén a kérelmező által a gyógyvíz fogyasztására vonatkozó javallatok alapján változhat.

***: A kérelmező által a gyógyvíz fogyasztására vonatkozó javallatok alapján változhat.

A mennyiségi kockázatértékelés során meghatározásra kerül a fogyasztásból származó rövidtávú egészségkockázatot jellemző egészségkockázati mutató, valamint a hosszútávú egészséghatásként jelentkező daganatkockázati növekmény mértéke. A számított eredményeket a társadalmilag elfogadható egészségkockázati szint (egészségkockázati mutató értéke: 1,0) értékéhez, valamint a társadalmilag elfogadható karcinogén kockázati szinthez (értéke: $1,0 \times 10^{-6}$) hasonlítjuk az értékelésnél.

Azon vizek, melyek esetén a fogyasztásból származó egészségkockázat gyógyfürdőben ivókúra esetén 15 alkalom, napi $5 \times 1 \text{ dl} = 0,5$ liter vízfogyasztás (vagy az ivókúra javallatai szerinti fogyasztás); palackozás esetén a javallatok szerinti fogyasztási szokások modellezésével becsülve elfogadhatatlan mértékűnek adódik nem minősíthetők gyógyvízzé.

3.4 Gyógyvizek, gyógyhatású vizek azonosság értékelése

Az 509/2023. Korm. rendelet 19. § (1) bekezdése alapján a gyógyvíz minősítési eljárásban az orvosi megfigyeléseket akkor nem kell lefolytatni, ha a gyógyhatás azonosság alapján is igazolható. Az azonosság feltételei:

- a vizet adó kút vagy forrás egy, már korábban gyógyvíz minősítést kapott kút vagy forrás védőterületén, védőidomán belül van,
- azonos vízáadó rétegből kapja a vizet, és
- a két víz kémiai összetétele a természetes ingadozás határain (a bázisértékhez viszonyítottan maximum 20% változás) belül megegyezik.

Az 531/2017. Korm. rendelet⁶ alapján a kútvizek kémiai összetételének azonosságát az NNGYK a BFKH kérelmére szakhatósági állásfoglalásban értékeli. Az értékeléshez a minősítendő kút egy évnél nem régebbi és az azonosság-értékelésbe bevont kút gyógyvízzé minősítéséhez végzett teljeskörű vizsgálati eredményeit, valamint a két kút vízminőségének matematikai statisztikai modellezéssel történő összehasonlításának értékelését szükséges benyújtani.

Az azonosság-értékelés során alapvetően az alábbi komponensek vizsgálati eredményei kerülnek értékelésre: hőmérséklet, oldott oxigén, szabad szén-sav, összes ásványi anyag, fajlagos elektromos vezetőképesség, pH, összes keménység, lúgosság, hidrogénkarbonát,

---

⁶ 531/2017. Korm. rendelet 1. melléklet 13. táblázat Népegészségügyi ügyek 21. pont

szulfát, klorid, nitrát, nitrit, foszfát, ammónium, vas, mangán, nátrium, kálium, kalcium, magnézium, szulfid, jodid, bromid, fluorid, metakovasav, bór , lítium. Figyelembe véve, hogy egyes komponensek a vízhozamtól függően is változhatnak (pl. vas, mangán), vagy a vízmintavétellel vízkezeléssel (pl. oldott oxigén, szabad szénsav, szulfid stb.) összefüggően is eltérést mutathatnak.

4) Természetes ásványvízzel, gyógyvízzel, gyógyhatású vízzel töltött medencék egyedi szűrt- vagy medencevíz határértékei

A közhasználatú fürdőkben a medencevízre valamint szűrő-forgató technológia esetén a szűrt vízre vonatkozó kémiai határértékeket az 510/2023 (XI.20.) Kormányrendelet 6. melléklet 4. táblázat tartalmazza.

Egyedi kút vize (beleértve a természetes ásványvizet, gyógyvizet és a gyógyhatású vizet) fürdési célú létesítményben tápvízként történő felhasználása esetén a tápvíz minőségét a közhasználatú fürdő közegészségügyi technológiai táblázatában (KTSZ) rögzíteni kell. A KTSZ-t a járási hivatal hagyja jóvá. A jóváhagyási eljárásban az NNGYK szakhatósági állásfoglalásában határozza meg a természetes ásványvízzel, gyógyvízzel és gyógyhatású vízzel töltött medence egyedi kémiai határértékeit az 531/2017 (XII.29.) Kormányrendelet 1. melléklet 13. táblázat Népegészségügyi ügyek 26. pont alapján.

Ásvány- és gyógyvíz, vagy egyedi összetételű tápvíz felhasználása esetén a kémiai paraméterek tekintetében a medencevízre vonatkozó előírásoktól való eltérés vizsgálata, egyedi határértékek megállapítása az alábbi elvek figyelembevételével történik:

- Azon határértékek (fajlagos elektromos vezetőképesség, KOI_{ps} vagy TOC, klorid), melyek a tápvízhez képest számított növekményként kerültek meghatározásra, természetes ásványvízzel, gyógyvízzel és gyógyhatású vízzel töltött medencékre is vonatkoznak, függetlenül attól, hogy vízkezelés történik-e vagy nem.
- Azon határértékek, melyek a vízkezeléssel, fertőtlenítéssel összefüggő paraméterekre vonatkoznak, úgy mint fertőtlenítőszer maradékok és fertőtlenítési melléktermékek, amennyiben vízkezelés történik a természetes ásványvízzel, gyógyvízzel és gyógyhatású vízzel töltött medencékre is vonatkoznak.
- A zavarosságra vonatkozó határértéket természetes ásványvízzel, gyógyvízzel és gyógyhatású vízzel töltött medencében, amennyiben nem üzemel szűrő-forgató technológia nem kell betartani. Szűrő-forgató technológia üzemeltetése esetén a zavarosságra is az 510/2023. Korm. rendelet 6. melléklet 4. táblázat határértéke vonatkozik.
- A természetes ásványvíz, gyógyvíz és gyógyhatású víz összetétele alapján egyedi pH, ammónium, nitrit és benzol határérték kerül megállapításra. Az NNGYK szakhatósági állásfoglalásában a felhasználással összefüggő közegészségügyi kockázat mérséklése érdekében, a természetes ásványvíz, gyógyvíz, gyógyhatású víz összetétele alapján a medencevíz vizsgálatára vonatkozó vizsgálati követelményt, illetve egyedi

határértékeket javasolhat további az 510/202. Korm. rendelet 6. melléklet 4. táblázatban nem szereplő paraméterekre vonatkozóan is.

5) Természetes ásványvizek, gyógyvizek, gyógyhatású vizek laboratóriumi vizsgálata az NNGYK Környezetegészségügyi Vizsgáló Laboratóriumában

Az NNGYK Környezetegészségügyi Vizsgáló Laboratóriuma (NNGYK-KVL) rendelkezik akkreditációval felszín alatti víz mintavételre és vizsgálatra az 509/2023. Korm. rendelet 7. melléklete szerinti teljes körű paraméterkörre, mely vizsgálatok gyógyvíz és természetes ásványvíz minősítési eljárásában felhasználhatók. A laboratórium akkreditációs okiratának száma: NAH-1-1070/2023. Trícium vizsgálatot az NNGYK-KVL laboratóriuma alvállalkozó bevonásával végzi.

Gyógyhatású víz (medencevíz) vizsgálatára (509/2023. Korm. rendelet 7. melléklete szerinti teljes körű paraméterkörre) az NNGYK-KVL jelenleg nem teljes körűen akkreditált. A vizsgálati lehetőségekre vonatkozóan egyedileg szükséges érdeklődni.

A mintavételre és vizsgálatokra megrendelést az 1. mellékletben szereplő, vagy azzal azonos tartalommal rendelkező megrendelő levéllel fogadunk emailben a vizosztaly@nngyk.gov.hu email címen. A mintavétel lehetséges időpontját a megrendelést követően telefonon egyeztetni a laboratórium. A kutat a mintavétel előtt legalább három napig üzemszerűen járni, működtetni kell. Mintavételre csak hétfői és keddi napon van lehetőség.

A mintavétel és a vizsgálatok megrendelésével kapcsolatban további tájékoztatás kérhető az NNGYK Vízhigiénés szakmai területétől, az alábbi elérhetőségeken: Tel.: 476-1173, központi e-mail cím: vizosztaly@nngyk.gov.hu

A mintavétel és a laboratóriumi vizsgálatok költsége:

Természetes ásványvíz (gyógyvíz) árajánlat összesen: 400.000 Ft / kút + Kiszállási díj
(akkreditált mintavétel, mintaszállítás): vidéken: (10.000 Ft alapdíj+211Ft/km)+ÁFA;
Budapesten: 10.000Ft+ÁFA

Nem teljes körű vizsgálat, csak bizonyos paraméterek megrendelésével kapcsolatban külön árajánlatban tudunk tájékoztatást nyújtani.

Kedvezmények: ugyanazon (vagy egymáshoz közeli, 50 km-en belül) településen található kutak azonos napon levett mintái esetén a kiszállási díjat csak egyszer számlázzuk ki; 2 db kút mintavételének, teljes körű vizsgálatának egyidejű megrendelése esetén 5%, 3 db vagy több kút esetén 10% kedvezményt adunk a teljes árból.

I. melléklet

Céges fejléc

Megrendelő

Címzés: Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ

Budapest 1097 Albert Flórián út 2-6., Fax: 215-0148

Tárgy: Természetes ásványvíz, gyógyvíz laboratóriumi vizsgálata

Tisztelt Címzett!

Megrendeljük Önöknél az alábbi kút 509/2023 (XI.20.) Kormányrendelet 7. melléklet szerinti ásványvíz/gyógyvíz vizsgálatát

Kérelem tárgya: helyszíni mintavétel valamint laboratóriumi vizsgálatok

Kút neve: .....

Kút elhelyezkedése (település): .....

Kút kataszteri száma: .....

Vízkezelés: .....

Minősítés*: természetes ásványvíz/gyógyvíz/gyógyhatású víz

Mintavétel helye: .....

Felhasználási mód*: fürdés (külsőleg)/ivókúra (belsőleg)/palackozás (belsőleg)

*: a megfelelő aláhúzendó, több is megjelölhető

A kérelmező cég

Neve: .....

.....

Címe: .....

.....

Számlázási címe: .....

Adószáma: .....

A kérelmező cég elérhetőségei (tel., e-mail, stb...), kapcsolattartó megnevezése:

.....
.....
.....
.....

A kérelemhez benyújtott dokumentumok felsorolása:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Megjegyzések:

.....
.....
.....
.....

Dátum:.....

.....

Aláírás

Céges pecsét